

Тухтӑр сӗнет

Инфекци чирӗсенчен асӑрханма

Тӗрлӗ инфекци чирӗсемпе кӗрешесинче вакцинасемпе усӑ курса профилактика ӗҫсем туса ирттерни пысӑк пӗлтӗрешлӗ. Ҫынсем дифтери, хаяр ӱслӗк (коклюш), хӗрлӗхен, туберкулез, паротит, хӗрлӗ шатра, вирусла В гепатит, полиомиелит чирӗсемпе чирлессине чакарма е пачах пӗтерме анла программа йышӑннӑ. Ана пурнаҫлассипе пысӑк ӗҫсем туса ирттерелӗ.

Профилактика прививкисем тумалли наци календарне тата эпидеми кӑтартавӗсемпе профилактика прививки тумалли календаре 2002 çулхи январьтен вӑя кӗртнӗ.

Граждансене профилактика прививки тума патшалӑх гаранти парать. Ҫав шутра календаре кӗртнӗ прививкасене тӱлевсӗр тума та. Вакцина янӑ хыҫҫӑн йывӑрлӑхсем сиксе тухсан граждансене социалла пулӑшу парасси те ҫакӑнта кӗрет. Саккунра ҫынсене профилактика прививкисене ирӗксӗрлесе тума пӑхман. Анчах ачасене прививка туманни вӗсен сывлӑхӗшӗн тата пурнаҫӗшӗн хӑрушлӑх кӑларса таратма пултарать. Ачана вакцинаци тӑвассинчен пӑрӑнине кирлӗ медицина пулӑшӑвӗ паманнипе танлаштарма пулать.

Профилактика прививка тӑвассинчен пӑрӑнсан, кун пек ҫынсемшӗн саккун ҫакӑн пек мерӑсем палӑртать: -уйрӑм ҫӗршывсене кӗртмеҫҗӗ,

-инфекци чирӗсем сарӑлнӑ чухне вӗсене вӗрентӱ тата сывлӑха ҫирӗплетмелли учрежденисене йышӑнмаҫҗӗ, инфекци чирӗсемпе чирлес хӑрушлӑх пур ӗҫсене илмеҫҗӗ.

Профилактика прививки тӑвиччен йывӑр чирсемпе аптраса ӱкӗсрен медицина тӗрӗслевӗ витӗр кӑларӑҫҗӗ. Ӹҫсене инструкцисенче кӑтарнӑ пек тӗплӗ тӑваҫҗӗ. Массӑлла вакцинаци смен кӱменрен ятарлӑ тӗрӗслевсӗрех пурне те тӑваҫҗӗ. Ачана пӑхни тата амӑшӗпе калаҫни те кун пек чухне ҫителӗклӗ.

В гепатитпа чирлессине чакарас тӗллевпе суралнӑ ачасене пӗрремӗш куннех вакцинаци тума палӑртнӑ. Кайранхи прививкасене 1 тата 6 уйӑхран

тумалла.

Хӗрлӗхенрен пӗрремӗш прививкӑна 12 уйӑхра тӑваҫҗӗ. Ҫавӑн пекех хӗрлӗ шатра асӑрхаттарма 13 çулхи хӗрачасене те прививка тӑваҫҗӗ.

2006 – 2007 çулсенче халӑха ҫак чирсенчен хушма иммунизаци тума палӑртнӑ: вирусла В гепатитран, хӗрлӗхенрен, полиомиелитран тата гриппран.

В гепатитран 5 – 17 çулсенчи ачасене, 18 – 35 çулсенчи мӑн ҫынсене вакцинаци тӑваҫҗӗ, енчен те вӗсене унчен прививка туман пулсан.

Полиомиелитран риск ушкӑнне кӗрекен ачасене пӗчӗкрен тӑваҫҗӗ.

Гриппран вакцинацие школ çулне ҫитмен учрежденисене сӱрекен ачасене, 1 – 4 классенче вӗренекенсене, медицина ӗҫченӗсене, педагогсемпе воспитательсене, 60 çултан аслисене тӑваҫҗӗ.

Вирусла В гепатитран тата хӗрлӗхенрен асӑрханма районти ачасене апрель уйӑхенче хушма прививка тума пулсан. Виҫӗ уйӑх хушшинче пӗрремӗш тата иккӗмӗш прививкасене тумалла. Октябрь уйӑхенче В гепатитран виҫӗмӗш прививка тумалла пулать. Хӗрлӗхенчен тума палӑртнӑ ачасене пурне те прививка тунӑ.

Ҫак ӗҫсене вӑхӑтра туса ирттерме ҫынсем ӑнланса пулӑшни ҫӗҫ кирлӗ.

Л.ЖУКОВА,
участокри ача-пӑча врачӗ.

Сӑваҫпа паллаштаратпӑр

Пурнаҫ авӑрӗ

Василий Максимович Пузырева (В. Максимова) ҫылайӑшӗ аван пӗлӗҫҗӗ ӗнтӗ. Унӑн сӑвви-позмисем район хаҫатӗнче пӗрре кӑна мар пичетленнӗ. Вӑл 1942 çулта суралнӑ, Катъкасра пурӑнат. Ҫӑваш педагогика институтӗн вырӑс ҫӗлхипе литературин факультетӗнчен вӗренсе тухнӑ. Еҫ стажӗ - 1959 çултанпа. Малтанхи вӑхӑтра Калайкасси школӗнче, районти вӗрентӱ пайӗнче, юлашки вӑхӑтра Шомик школӗнче ӗсленӗ. Халӗ тивӗслӗ канура. Сӑваҫ сирме 1957-1959 çулсенче Мӑн Сӗнтӗр школӗнче вӗреннӗ вӑхӑтрах тытӑннӑ. Паян вулакансене сӑваҫӑн хӑш-пӗр сӑввисемпе паллашма сӗнетпӗр.

Ҫӗн пурнаҫ хумӗ

Куҫа уҫсан Атӑл хӗрне
Васкатӑп ир енне.
Тавралӑх, ав, епле хитре,
Кунта ҫенет пире.
Ман кӑмӑла ҫӗклентерсе,
Кичемлӗхе сирсе
Салам яратӑ ҫине-ҫине
Шап-шурӑ пӑрахут.

Ах, ман ҫӗре, ах, ман ҫӗре,
Эс шурӑ пӑрахут.
Ҫитсемчӗ эс ҫитес ҫӗре,
Хавас янратӑ сассу.

Хӗвел шевли тӑр шыв ҫинче
Ташлатӑ - куҫ алчӑратӑ.
Мӑнаҫла Атӑл шавӗнче
Ҫӗн пурнаҫ палӑратӑ.
Ман асӑмрах ват Шупашкар -
Сӗнет ҫӑкӑр-тӑвар.
Ҫӗн Шупашкар куҫ умӗнче -

Иккӗшӗ ик тӗнче.
Хум хыҫҫӑн хум Атӑл сапатӑ
Гранитла ҫырана.
Ҫул хыҫҫӑн ҫул куллен чупать,
Хавасла самана.
Ҫӑваш ҫынни ахальтен мар
Сана-ҫке пуҫ таять.
Ҫӗн пурнаҫ, ҫӑн та, япӑх мар,
Малтан мала каять.

Эпӗ тата Эсӗ

Тӱр сӑллӑпа утма пӗлесӗч сумлӑн,
Тӱр сӑллӑпа, сӑлӑнчӑкӑр ниҫта!
А эс вара, утатӑн-и эс суммӑн?
Е эс манран супса кайса тӑста?!

Ҫак пурнаҫ сӑлӗпе пире пӗрле
Утма пӗрсе пулсан ҫав Турӑ,
Аҫта ҫити илсе каять мана
Тата сана ҫав сӑл тӱп-тӱрӗ?!

Ман пурнаҫӑн тымарӗ эс, хӗрарӑм!
Эс пурнаҫӑн ҫӑл куҫӗ, ҫӑнне каларӑм.
А эп вара? Санран суралнӑ юх.
Анчах ан ман: эп юхӑнсемӗн юхӑм.

Тулса пыран сӑл куҫсенчен
Пулса тӑрап эп тинӗс е анла океан...
А эс вара ан манчӗ, эс типен
Сана эп пӑрахсан пама сӗткен.

Сӱ-ӱ! Ҫан-сӑрӑмра...

Ҫавра сӑл тусана шӑлса кайрӗ.
Халь таса ман умри утма сӑл.
Кӑкӑра уҫӑ сывлӑш сайларӗ -
Тертлӗ пурнаҫ, эс халь кая юл.

Час-часах аннене асилетӗп:
Кушӑрханӑ хыткан аллине...
Йывӑҫ кашӑк тытса техӗмлетӗп -
Пӗсертӗп пиҫен яшкине.

Тав турра! Ҫав сӑлсем иртсе кайрӗҫ
Сурӑк йӗр хӑварса пурнаҫра.
Яшӑллах пуҫӑма ҫеҫ шураҫрӗҫ,
Туп-тулличӗ куҫсӑл куҫӑмра.

Хушӑран сӱсенет сӱ! ҫан-сӑрӑм
Асилсен термери пӑлтӑра.
Ҫавӑн чух аттене тупа турӑм -
Таса ячӗ халь, ав, хаҫатра.

Мӗн усси сирӗnten тееймӗстӗп,
Эсир панӑ пире сӱтӑ кун.
Тем пулсан та кун-сӑл, эп сисетӗп:
Тӑваллах, сӱттӑллах кунран-кун.

Пурнаҫ авӑрӗ

Кӗмсӗр-кӗмсӗр кӗмсӗртетсе
Аслати шавлатӑ.
Ман яшлӑхӑм хӗнтӗртетсе
Хыҫала юлатӑ.

Чаш-чаш сӑмӑр, ӑшӑ сӑмӑр
Ташласа ҫавать.
Хӗсӗр сӑлсем, хыҫа юлӑр,
Ҫӗнни сӑл хывать.

Ҫӑшӑл-Ҫӑшӑл, каш! кашласа
Тавра ҫӗрелет.
Шухӑ ӗмет кӑпӑшланса
Пуҫӑмра сӗрлет.

Кӗпӗр-кӗпӗр кӗпӗрленсе
Самраклӑх кӗрлет.
Ҫӗнӗ пурнаҫ ҫӗн вӑй илсе
Хапхаран кӗрет.

Су эс, сӑмӑр, таса сӑмӑр!
Аслати кӗрле!
Чунӑм, ӗмет, савӑк пулӑр
Савнипе пӗрле.

Автортан: сак хайлава куплетсен (тӑватӗркен) пуххи теме те пулать. Анчах вӗсен шухӑш-кӑмӑлӗ - «Пурнаҫ авӑрӗ».

Спорт

Пӗтӗм ҫӑвашсен Олимпиадинче

Сӗнтӗрвӑрринче июнь 22 – 24-мӗшӗсенче Пӗтӗм ҫӑвашсен спорт Олимпиади иртрӗ. Кунта республикари мӗн пур районсемпе хуласен тата Ульяновск облаҫӗн командисем хутшӑнчӗҫ. Пирӗн район чысне 15 спортсмен хӗтӗлерӗ.

Пӗрремӗш куннех пирӗн команда ылтӑн тата бронза медальсене тивӗсрӗ. Хӗрарӑмсем хушшинче армспорт енӗпе вӑй виҫсе 1-мӗш вырӑна вӗрентӱ пайӗн инструкторӗ Надежда Ивановна тухрӗ. Вӑлах дартс вӑйӗнче 4-мӗш пулчӗ. Шашкӑлла вылаҫсине "Росгосстрахӑн" районти филиалӗн тӗп бухгалтерӗ Алевтина Авдеева 3-мӗш вырӑна ҫӗнсе илчӗ. Пирӗн пӗрлештернӗ команда триатлонта 7-мӗш пулчӗ.

Иккӗмӗш кунне волейболлистсем ӑнӑҫла ӑмӑртрӗҫ. Пирӗн арҫынсем пляж волейболӗнче 2-мӗш вырӑна тухрӗҫ. Олимпиадара Муркаш районӗн пӗрлештернӗ команди

25 команда хушшинче 8-мӗш вырӑна ҫӗнсе илчӗ. "Моргаушрайбыт" директорне А.П. Давыдова спонсорла пулӑшнӑшӑн тав тӑватпӑр.

М. РОМАНОВ.

Футбол

Футболла выласа районта мала тухассишӗн ӑмӑртусем малалла пыраҫҗӗ.

Июнь 19-мӗшӗнчи вӑйӑсем ҫапла вӗҫленнӗ:

"Моргаушская" МСО - Ильич яч. 6:1.
"Никита" ИП - "Моргаушрайбыт" 7:2.
"Оринино" - Шуйцев яч. хис. клуб 3:4.

Июнь 21-мӗшӗнчи результатсем:
Ильич яч. - "Никита" ИП 2:2.
"Оринино" - "Моргаушская" МСО 3:5.
"Моргаушрайбыт" - Шуйцев яч. хис. клуб 0:3.

Июнь 23-мӗшӗнчи вӑйӑсем пулман. Ҫак кун пӗтӗм ҫӑвашсен Олимпиади иртнӗ.

ГИБДД асӑрхаттарать

Сӑл ҫинче - ачасем

Район сӑлсем ҫинче кӑҫалхи 5 уйӑхра 18 авари пулнӑ. Вӗсенче 4 сӑн вилнӗ, 26-шӗ амӑннӑ.

Ыйту тухса тарать: мӗнре-ха аварисен сӑлтавӗ? Акӑ, 2 авари ӱсӗр водительсен айӑпӗпе, ачасем сӑл-йӗр правилисене пӑснипе 3 авари пулнӑ.

Ачасем пирки уйрӑммӑн каламалла. Каникулта пулнӑ май вӗсем хӑйсене ирӗклӗ туяҫҗӗ, пушӑ вӑхӑчӗ те вӗсен ытлашшипех. Пур чухне те ашӗ-амӑшӗ асӑрхаса та ҫитереймест. Пӗлтӗрхи пек танлаштарсан, сӑл ҫинче ачасем аманасси виҫӗ хут ӱснӗ.

Аслисен хӑйсене те сӑл ҫинче тимлӗ пулмаллине манма юрмасть. Сӑл-йӗр правилисене пӑхӑнмалла. Ахальтен каламаҫҗӗ ӗнтӗ вӗсене юнпа ҫырни тесе. Ӱсӗрле руль умне ларине мӗнпе ӑнлантарма пулать-ха. Ӱсӗр водителе преступникпе танлаштарни тӗрӗсех пулӗ тетӗп. Майӑн 25-мӗшӗнче Н. Пальков хӑйӗн юлташӗпе Москакасине тухма шутлатӑ. Иккӗшӗ те унчен эрех ӗҫме ӗлкӗрнӗ. Руль умӗнче ларакан Н. Пальков автомашинӑна ҫавӑрса ҫапать. Пӗрле ларса тухнӑ юлташӗ вара Мӑн Сӗнтӗр больницине лекет.

С. ИВАНОВ, сӑл-йӗр инспекторӗ.

Усӑллӑ канаш

Асӑрханӑр, вӑрӑмтуна

Сӑлла йӑлӑхтармӑш вӑрӑмтунасем ҫыртнӑ пӑлӑсем кӑмӑн ӱчӗ ҫинче кӑна юлмасть-ши! Пӗлекен ҫынсен сӗнӗвӗсене ӑша хывсан, хӑвна юн ӗмекен ҫӑна-пӑвансенчен сыхлама пулать иккен.

Серотонинпа питӗ пуян апатран пӑрӑнӑр. Тӗслӗхрен, банансенчен е сӗр мӑйӑрӗсенчен. Ҫакӑ ҫӑнасене, вӑрӑмтунасене питӗ хӑрушӑ вӑйпа илӗрет.

Шӑрӑшӑллӑ супӑньпе тата шапуньпе усӑ курмалла мар. Вӑрӑмтунасене тар шӑрши те магнит пек илӗрет, ҫавӑнпа та ӱте типӗ те таса тытмалла, ҫавӑн пекех ытлашши тутлӑ шӑршӑ та хӑйӗн патне туртатӑ.

Хлорланӑ шывпа ҫавӑнӑр, ҫакӑн шӑршине вӑрӑмтунасем юратмаҫҗӗ. Алкогольрен айккинче тарӑр. Вӑл юн тымарӗсене сарса яратӑ те ӱт ҫине ҫиеле тапса тухать. Юн ӗмекенсене ҫилти юн тымарӗсем уйрӑмах илӗртеҫҗӗ.

Уте май килнӗ таран тумтирпе хӗтӗлеме тарӑшӑр, уйрӑмах трикотажпа усӑ курӑр. Вӑрӑмтуна ун витӗр ӱт патне ҫитеймест.

Редакци почтинчен

Хӑйсене ӗҫне чунтан парӑннӑ

Кашни сыншӑн сӑт тӗнчере сывлӑхран пахи нимӗн те сук. Сывлӑх пуриншӗн те чи хаклӑ пуянлӑх. Анчах, шел пулин те, нумай чухне эпир ҫакна инкек тӱссен е йывӑр чирлесен кӑна лайӑх ӑнланса илетпӗр. Телӗр чухне асӑрхануҫӑр пулни, хамӑра упрма пӗлменни пире больницана илсе ҫитерет.

Тавах Турра пирӗн районта хӑйсене ӗҫне чунтан парӑннӑ, ҫӗрне-кунне пӗлмесӗр чирлисене сыватса ура ҫине таратассишӗн тӑрӑшакан врачсем пурришӗн.

Нумаях пулмасть эпир те Муркашри тӗп больницари хирург уйрӑмӗнче выртсах сиплетӗмӗр. Пире пурне те кунта Л.Н. Андреев врач-травматолог сиплерӗ. Кашнин чирӗ тӗрлӗрен, пӗри шӑмӑ хуҫнӑ, тӗпри ӱксе амӑннӑ, виҫӗмӗшӗ шӑмӑсем ыратнипе аран утатӑ - Леонид Николаевич вара пурне те ҫав тери пӗлсе, кӑмӑллӑн, хӑйӗн таванне сипленӗ пек тӑрӑша ура ҫине таратрӗ. Пысӑк опытлӑ хирург ҫӑннипех халӑх хисепне тивӗҫлӗ. Ҫӗре ҫити пуҫ тайса тав тӑватпӑр ӑна.

Медицина ӗҫченӗсен кунӗ ячӗпе хирург уйрӑмӗн ертӱсине Г.М. Огурцова, Л.Н. Андреева, аслӑ медсестрана И.А. Софронова, мӗн пур медсестрасемпе санитаркасене ҫӗререн саламласа сирӗп сывлӑх, вӑрам кун-сӑл, пурнаҫра телӗ сунатпӑр. Ҫынсене пулӑшнӑшӑн сире Турӑ яланах ырлӑх кӗтӗр.

Р.МЯСНИКОВА, Р.СЕРГЕЕВА, А.ВОРОБЬЕВА, Т.ЕФРЕМОВА, М.ЦАРЕВА, Н.ЗАЙЦЕВА, С.КОСТИНА, А.ЧЕРНОВА.

Пӗлтӗрӱсем. Объявления

Доставка кирпича (силикат, керамблок) до дома. Цена доставки договорная. Тел.: 8-906-134-16-47, 60-706. 3-3.

Куплю однокомнатную квартиру в с. Моргауши. Можно и старой планировки. Телефон: 8-960-313-27-95. 2-2.

СХПК «Передовик» срочно требуются комбайнеры на уборочные работы и строительная бригада. Оплата договорная. Тел.: 2-10-30, 34-2-49, 34-2-48.

Продается двухкомнатная квартира со всеми удобствами в с. Моргауши в старом фонде. Телефон: 8-910-870-09-82.

СПК-племзавод «Свобода» правленийӗ
Клавдия Максимовна БЫЧКОВА
пензионерка, ӗҫ ветеранӗ вилсе кайнӑ пирки унӑн ҫемийе тата сывӑх ҫыннисемпе пӗрле тарӑнӑн хурланни ҫинчен пӗлтӗрет.

СПК-племзавод «Свобода» правленийӗ
Андрей Никитин НИКИТИН
пензионер нумай вӑхӑт хушши чирленӗ хыҫҫӑн вилсе кайнӑ пирки унӑн ҫемийе тата сывӑх ҫыннисемпе пӗрле тарӑнӑн хурланни ҫинчен пӗлтӗрет.

Муркаш райповӗн коллективӗ кунта водитель пулса ӗҫлекен Н.И. Морозовӑн тӑван
АШШӖ
вилсе кайнӑ пирки тарӑнӑн хурланни ҫинчен пӗлтӗрет.

ГУП ЧР "Моргаушский издательский дом"
Моргаушская районная газета
"СЕНТЕРУ ЯЛАВЕ"

УЧРЕДИТЕЛИ:

Министерство культуры, по делам национальностей, информационной политики и архивного дела Чувашской Республики.
Государственное унитарное предприятие Чувашской Республики "Моргаушский издательский дом".

Директор-гл. редактор
А.И. ТИХОНОВ.

АДРЕС: 429530, Чувашская Республика,
село Моргауши, улица Мира, дом 9.
ТЕЛЕФОНЫ: директор-главный редактор - 2-11-36,
заместитель главного редактора - 2-12-82,
бухгалтерия - 2-11-35, отделы: общественно-политической жизни,
социальной жизни - 2-12-82, сельского хозяйства - 2-11-38.
E-mail: morpress@cbx.ru

Газета зарегистрирована управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по Приволжскому федеральному округу. Свидетельство о регистрации СМИ ПИ № ФС 18-2329 от 15 августа 2005 года.

Газета выходит на чувашском языке по средам, субботам.
Печать офсетная.
Объем 1,0 п. листа.
Тираж 3530.
Время подписания в печать в 17 час. 20 мин., подписано - в 17 час. 27.06.2006 г.
Заказ 1483
Держурный по номеру БЕЛОВ А.П.
ИНДЕКС ИЗДАНИЯ: 54822.